

zaaknummer 2011T499

Beslissing 12 maart 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie bij klachten van seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jong, advocaat te Leiden,

tegen:

(wijlen) [naam],
overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven dirigent-organist van het Jeugdkoor in dienst van de
parochie van [naam] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 14 november 2011. Op 17 januari 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], vicaris-generaal van het Bisdomein Roermond.

Op 16 februari 2012 heeft de Klachtencommissie de zaak na toestemming van partijen schriftelijk, en zonder een daaraan vooraf gaande zitting afgedaan. De Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

2. De klacht

2.1. Klager was circa veertien jaar oud toen hij met enige regelmaat werd ingezet om werkzaamheden ter voorbereiding van de mis te verrichten zoals dat gebruikelijk is bij een misdienaar. Aangeklaagde was organist, leidde het koor en was jeugdleider. Toen het seksuele misbruik begon was klager circa vijftien jaar oud. Tijdens het verrichten van de opgedragen werkzaamheden suggereerde aangeklaagde dat het erg warm was, en spoorde hij klager aan om zijn broek die hij onder zijn gewaad als misdienaar droeg, uit te trekken. Klager werd hierdoor in verlegenheid gebracht en durfde dit niet te weigeren. Nadat klager zijn broek had uitgedaan, greep aangeklaagde hem in zijn kruis en gebruikte daarbij de woorden "zo, je wordt al een flinke jongen". De daarop volgende keer greep aangeklaagde klager rechtstreeks in zijn onderbroek. Het misbruik breidde zich uit. Klager werd meegenomen naar "het koor", het gedeelte waar het orgel staat en dat exclusief het domein van aangeklaagde was. Klager werd gevraagd zich uit te kleden en aangeklaagde hielp hem hierbij. Klager voelde dat het niet goed was maar wist zich geen raad met de situatie. Op die plaats is klager oraal bevredigd door aangeklaagde en werd hij betast. Klager werd vanaf een

gegeven moment gedwongen om ook aangeklaagde oraal te bevredigen. Voorts werd klager vanaf een gegeven moment anaal gepenetreerd met de vingers van aangeklaagde. Na enige tijd heeft aangeklaagde ook getracht om met zijn penis klager anaal te penetreren. Dit veroorzaakte bij klager zo'n hevige pijn dat aangeklaagde stopte met deze handeling. Klager is na deze gebeurtenis nooit meer teruggegaan naar de vertrekken van aangeklaagde. Het seksuele misbruik vond met enige regelmaat plaats in de periode 1974 – 1975. Het gebeurde steeds wanneer de priesters weg waren naar de pastorie. Klager weet zich verder nog te herinneren dat aangeklaagde altijd snoepjes bij zich had om klager te paaien.

2.2. Nadat het seksuele misbruik had plaatsgevonden, begon klager opstandig gedrag te vertonen. Hij moest stoom afblazen om uiting te geven aan zijn verwarde gevoelens. Gedurende de eerste jaren van zijn huwelijk wist klager niet beter dan dat seks duidde op orale bevrediging. Klager heeft zijn vrouw pas enige jaren geleden op de hoogte gebracht van het seksuele misbruik. Klager heeft tot op heden verwarde gevoelens over het misbruik. Ook heeft hij nog steeds moeite om gezag te aanvaarden van bijvoorbeeld kerk of politie. Klager heeft als gevolg van de gebeurtenissen het geloof in de mensen verloren, hij wantrouwt mensen altijd en is op zijn hoede. Hij heeft meegewerkt aan de totstandkoming van het boek van Joep Dohmen omdat hij wilde dat er aandacht kwam voor het misbruik. Klager heeft er grote moeite mee dat de kerk het misbruik jarenlang in de doofpot heeft willen stoppen. Het laten gebeuren, het weten en er niets tegen doen, doet klager het meeste pijn. Hij zal de geur van aangeklaagde nooit vergeten.

2.3. Klager vindt dat zijn verhaal mogelijk kan bijdragen aan een goede waarheidsvinding waarbij zijn verhaal ondersteunend kan zijn aan klachten van anderen jegens aangeklaagde. Klager vindt het daarnaast belangrijk dat men weet wat zich heeft afgespeeld en wellicht nog steeds afspeelt zodat er actie kan worden ondernomen om misbruik voor zover mogelijk in de toekomst te voorkomen. Klager wenst formele erkenning van het gebeuren door de aangewezen overste en wenst financiële genoegdoening. Hij acht een financiële vergoeding van € 10.000,- voor emotionele schade en het leed dat hem is berokkend, passend.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Vicaris] heeft in zijn reactie gesteld dat hij (opnieuw) geraakt is door de ernst van het door aangeklaagde gepleegde misbruik. Niet alleen de ingrijpendheid van de gepleegde handelingen maar ook de inkleding zijn opvallende elementen. Dit moet ongetwijfeld diepe sporen in het leven van klager hebben achtergelaten. Het misbruik wordt zeer betreurd en vanuit zijn verantwoordelijkheid biedt hij zijn oprechte en diepe excuses aan. Tevens richten die excuses zich op de omgeving van klager die al dan niet bewust, ook gebukt is gegaan onder (de gevolgen van) het misbruik.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de nieuwe Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure) nu het klaagschrift is binnengekomen na 1 november 2011. Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3. van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer achtendertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Deze gebeurtenissen worden door [vicaris] ook niet betwist nu de door klager beschreven handelingen grote overeenkomsten vertonen met een eerdere ingediende klacht jegens aangeklaagde.

4.4. Artikel 1.1. van de Procedure vermeldt dat de procedure aanvangt met een klacht die wordt ingediend door degene die stelt dat hij of zij slachtoffer is van seksueel misbruik door een betaalde of onbetaalde functionaris in een kerkelijke instelling van de R.-K. Kerk in Nederland. Volgens de toelichting op de oude Procedure zoals deze gold voor 1 november 2011 bij het vergelijkbare artikel 6.1. gaat het dus niet alleen om pastorale beroepskrachten, maar ook om bijvoorbeeld organisten en dirigenten, kosteren en andere leken die betaald of onbetaald werkzaam zijn in de R.-K. Kerk in Nederland. De Klachtencommissie overweegt dat zulks gelet op de aard en strekking van de nieuwe Procedure, in de thans geldende Procedure niet anders is.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Vicaris] heeft al verklaard dat de kerk onder de indruk is van hetgeen klager is aangedaan en het effect daarvan op het leven klager. [Vicaris] heeft daartoe zijn oprechte excuses aangeboden.

4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de congregatie zal de Compensatiecommissie zich buigen over een mogelijke vergoeding, zodra klager daartoe een verzoek heeft ingediend.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Roermond de klacht gegrond te verklaren, het misbruik te erkennen en nogmaals zijn oprechte verontschuldiging aan te bieden.

Dit advies is vastgesteld op 12 maart 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Roermond en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Bisschop van Roermond daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.